

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. — Obojuno izdanje stane: za jeden mesec . . . 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.00 „ „ „ 3.00 za pol leta . . . 5.00 „ „ „ 8.00 za vso leto . . . 10.00 „ „ „ 16.00 Na naročbo brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir.

Posredništvo številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas se računa po tarifu v petiti; za naslov z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozastava, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

„V edinosti je moč!“

Pozabljene dežele.

Tako imenuje dunajska „Reichspost“, naše južne pokrajine. In to po vsej pravici. Zanimarjane so te dežele v narodno-politiškem pogledu, ker se centralna vlada nikdar ni resno brigala za to, da bi se zanesljivim potom osvedočila o razmerah, kakoršne v resnici so, ampak je vso svojo politiko glede na te dežele naslanjala na podlago raznih „poročil“ in pa na tendenciozno pisavo židovsko-liberalnega, lažnjivega časopisja. Le tako je bilo mogoče, da smo n. pr. v Trstu, doživeli take volitve, kakoršne so bile zadnje, vršivše se minolo poletje; le temu nepoznanju razmer je pripisati na račun, da je javno življenje na Primorskem zašlo na tako opolzka tla. Kaj hočemo reči s tem, o tem ne treba mnogo ugihati. A naše dežele so zanemarjene tudi v gospodarskem pogledu.

V javnem življenju se čisto navaja izrek: „Tirajte mi dobro politiko in jaz vam zagotovim dobre finance.“ Ta izrek velja v veliki meri za našo Primorsko; le treba ga malo zasukati: tirajte pametno in nepristransko politiko, potem se bode dežela lepo razvijala tudi v gospodarskem pogledu. Pri nas se izpolnjuje to do pičice. Politika slaba — slab gospodarski razvoj. Saj vidimo: država doprinese za mesto tržaško zares ogromnih žrtev in vender peša trgovina, da je groza; vendar pešajo gospodarske sile dežele. Zakaj? Zato, ker se te žrtve ne uporabljajo v svoj pravi namen. Kolike ogromne svote so stala naša javna skladišča? Sad tega ogromnega poljetja pa ni v nikakem razmerju z žrtvami. Tu v Trstu imamo zares krasna skladišča, imamo lepo novo luko, trgovina pa se steka — na Reko.

Gori omenjeni list se bavi jako temeljito z vprašanjem: zakaj propadajo primorske dežele? — ter dokazuje na neovržen način, da je le zgrešena gospodarska politika kriva vsemu zlu.

Naši italijanski oblastneži zahtevajo pač v jedrnatem podpore od države, a ne mislijo nikdar na to, da bi tudi kaj storili zanj. Vse podpore veljajo le njim, ne pa vsej deželi. Res je, da Trst potrebuje dobrih železniških zvez z no-

tranjnimi deželami. A kako se je skrbelo do sedaj v tem pogledu? Južna železnica je zidana tako, da se vestno izogiblje bolj obljudenim in rodovitnim krajem kraške pokrajine. Isto velja o železnici Divača-Pulj. Pri gradnji nove železnice do Trsta morali bi se v prvi vrsti ozirati na doline, to je zvezati bi morali z njo po lokalnih železnicah vipavsko in soško dolino, planinsko in logaško kotlino itd. — Južna železnica ni v nikakor korist za ogromno večino krajev gori do St. Petra, ker se od teh krajev more priti v Trst tako hitro peš, kakor po južni železnici. Za vsa ta vprašanja nimajo časa italijansko-židovska gospoda v Trstu. Gospoda Burgstaller in Stalitz se pač brigata za tržaške milijonarje, a o tem nista nikdar govorila z ministri, v kakih mukah in v kakem trpljenju mora se preživljati ubogo ljudstvo v Čičariji. Tržaška gospoda mislijo le na svojo konkurencijo z inozemstvom, a na koristi domačih pokrajin ne mislijo nikdar. Veliko bogastvo na južnem sadi v teh deželah ne prinaša onega dobička, katerega bi moglo, ako bi se izkopiščevalo primerno. Bogati Tržačani zahtevajo v enomer novih industrij za svoje mesto, a da bi se bavili z vprašanjem žgalnic, to jim še ni prišlo na misel.

Način pogozdovanja Krasa treba pohvaliti, ali kako smešno mala sredstva se uporabljajo v ta namen! S takimi pritlikavimi pripomočki ne doseže pogozdovanje Krasa niti v sto letih svojega namena. Pred vsem bi se moralo z izdatnimi sredstvi skrbeti za to, da se pogozde veliki prostori, posebno tam, kjer je nevarnost največja, da deževje odnese še ono malo zemlje. Nadalje bi morali skrbeti za nabiralnike pitne vode in pa za zveze z onimi kraji, kateri ne morejo razpečavati svojih pridelkov zbog nedostatnosti javnih občil.

To so vprašanja, s katerimi bi se morala baviti previdna vlada, kajti slovensko prebivalstvo nima ničesar pričakovati od deželnih zborov v Trstu in Poreču. Ako bi hoteli odnehati z naredbami le v prid italijanskim bogatašem in bi jeli prijazneje postopati se slovenskim prebivalstvom, zvestim državi in cesarju,

dovršili bi s tem v resnici a strijsko delo v veliko korist države.

Ker pa vprašanje lokalnih železnic spada v deželne zbornice in ker v tem pogledu ni ničesar pričakovati od italijanske gospode, morala bi vlada odločno vmes poseči, tem bolj, ker ni pričakovati denarnih prispevkov se strani siromašnega prebivalstva.

„Reichspost“ se obrača do ukupnega ministerstva, naj vender enkrat posveti svojo pozornost vrlemu, v resnici avstrijskemu prebivalstvu in naj mu v bogati meri nakloni državno pomoč ravno zato, ker je ubožno.

Kmetijsko društvo za tržaško okolico.

Kako se spreminjajo časi in ljudje žnjimi! Ne dolgo temu je kar mralica stresla vsakega okoličana, ako je le čul o tem, da bi se okolica kedaj mogla ločiti od mesta v administrativnem pogledu; in ko je pred letom 1870 bila okoličanom prilika ločiti se od mesta, izrekla se je velika večina proti ločitvi. Menili so takrat ljudje, da, ako se uprava okolice loči od mestne uprave, nastane takov prepad moj mestom in okolico, da se preneha vsa promet. Razsodni ljudje so pa bili prepričani, da ta strah je popolnoma prazen, kar hočemo dokazati tudi mi o priliki. Sicer pa ne bode treba mnogo dokazovati, kajti okoličani sami jeli so spoznavati — o čemer smo se, repirčali pri raznih prilikah noveje dobe — da bi bila samouprava okolice le njim v korist. To spoznanje sicer še ni splošno, ali širi se vidno in dosledno. Sosebno je je vzbudila noveja doba po odpravi proste luke, ko je jelo tudi okoličane kaj občutno težiti breme velikih mestnih potreb. Sila in potreba jela je poučevati tudi okoličane, da treba misliti na-se.

Samouprava tržaške okolice utegne postati skoro poglavitna točka v programu naših okoličanov. Prav je tako: tudi ljudstva se morajo privaditi stati na lastnih nogah. Otresti se treba — seveda zakonitim potem — nadležnega varuštva, katero nam donša le škodo in bremena. A za ta važni korak morajo se okoličani pripravljati na vse strani. Po ukupni upravi mesta in okolice neizmerno trpi n. pr. kmetijstvo po okolici, trpi tako, da je

prišlo skoro kraj propada. In vender je bilo kmetijstvo nekdanj trdna zaslonba našemu okoličanu. In takrat je bilo okoličanu dobro; takrat smo imeli po okolici imovitih kmetov — dandanes se je njih število skrdilo, da je groza, sosebno po spodnji okolici. Skrdilo se je, ker kmetija dandanes ne more več preživljati sicer pridnega okoličana. Kmetijstvo je propadlo, ker nikdo ne skrbi za njega koristi; ker naši „varuhi“ nimajo nikakega zmišla in arca za potrebe kmetovalca, ker so ga po sili stlačili v uniformo meščana — seveda le kolikor se tiče bremen in dolžnosti.

Ustanovili so pač marsikaj, kar naj bi bilo vsaj na videz v korist okolici, ali v resnici je vsa ta „skrb“ le en sam velik pobeljen grob. Tako imamo tudi neko kmetijsko družbo, v kateri pa sede le „varuhi“ okoličanov, a pravega okoličana ni niti jednega v njem. Vse delovanje te kmetijske družbe je prava ironija v primeri z drugimi kmetijskimi družbami. O koristih, kakoršne bi morala donášati kmetijstvu, ni ne duha ni sluha. Kolika škoda za okolico! To je posledica velikemu grehu, da je okolica prišla vse preveč v oblast gosposkih, mestnih varuhov. Ta greh treba popraviti. Večina okoličanov je prišla do spoznanja, da se treba boriti za samoupravo okolice. Ker pa bode trebalo še mnogih in dolgih borb v ta namen, morajo se okoličani že sedaj osamosvojiti povsodi, kjer je to mogoče, ne da bi trebalo ustavnih in administrativnih prememb. Tako vprašanje je n. pr. posebna kmetijska družba za okolico. Saj nas Italijani sami vedno nazivljajo kmete — villici. To seveda le s hudobnim namenom; ker že ne morejo utajiti naše ekzistencije, pa nas označujejo kot nižje plemo, kot kmete. To sicer ni res, kajti okolica ima na stotine zidarjev, katere smemo prištevati mej najbolje daleč na okrog; ima jako razvito ribištvo, in tudi mestni Slovenci niso menda sami kmetje.

Ali bodisi: mi smo kmetje, kmetje v občini tržaški — po rodu Slovenci. Zato pa potrebujemo take kmetijske družbe, ki bode zares skrbela za kmetijstvo — družbe, kateri ne bode kmetijstvo le sport, ampak jedini namen. Mi potrebujemo kmetijske družbe, ki nas bode poučevala v našem jeziku, v kateri bodo sedeli naši ljudje!

Društvo „Società Agraria“ niti po imenu ni poznana vsem okoličanom, ker mu stoje na čelu gospodje, kateri skrbje za vse prej

Sodulja. To so križi, žalosti in nadloge! Jaz, reči smem, vem si jih proganjati; v to mi pomore „humor“, kakor učenjaki pravijo, da se k vsemu le smejem; potem pa — hm, rozolija — bog ne zadene, Tončika, da bi kdo poslušal...

Tonica (gre k vratmi). Nič, tetka, nič! Brez skrbi bodite.

Sodulja. Hvala Bogu — — ker, ako bi to izvedel moj mož, hul! Sluti pač, sluti, vaj ga poznaš, kako je, kakor medved, da bi se ga človek kar bal; a zoper to mi pomore humor, kakor učenjaki pravijo in pa — —

Tonica (gre k stekleni omari, prinese steklenico z žganjem in mali kozareček ter oboje postavi na mizo). Rozolija.

Sodulja. Rozolija, o čislana pijačica! Ti mi preganjaš zakonskih skrbij oblake! (natoči) Saj pravim, Tonica, ti si še no, ti še misliš name!

Tonica. Bog Vam blagoslovi, tetka. Sodulja (zvrne). A — a! To greje in pogreje. C, c! In razveže jezik.

Tonica. Še jeden šilček, tetka? Sodulja. Pa daj! Vidiš, midve sva še midve, ah, Tonica! (pije) C, c! Preveč bode, preveč, ti si res...

Tonica. Danes nič ne stane, tetka. Sodulja. Beži no! (pije) Res, tvoj oče zamore — —

PODLISTEK.

GROBNJ SPOMINEK
JOSIPU FREUNSFELD-U
UMRLEMU 21. DEC. 1893.

Vernamente alim nol polvere ad ombra.
Petrarca.

Nikomur dano ni na vek živeti,
Življenje vanko ima konec svoj,
Življenje, ki je še v najlepšem cveti,
Kje njemu, ah, kje njemu je obtoj?
Kar se ubijamo na božjem cveti,
Zapustil nas je snancev snatni broj.
A kdo nas bi si v mislih le predatavil,
Da ti takó nas hitro boš ostavil?

Razjokajte Slovenske se Modrice,
— Zapoj otožno nam „Ljubljanski Zvon“! —
Ve njemu bile verne ste družice,
Bil vedno zvest je vaš prijatelj on.
Rojakom dragim narodne „pravljice“
Marljivosti njegove so poklon.
Njegove pesmi so prijeto mile
Solse so čisto nam v oči vabile.

Prisrčno smo se njega radovali;
Bil pesnik nam od Boga je poslan,
Od njega mnogo smo pričakovali,
Ker vedno se je vedel kot Slovan,
Od njega mnogo smo se nadejali;
Gorjé, naš up, naš up je bil saman:

Slovenca mami vedno nada prazna,
Slovenca sreča ni nikjer prijazna.

Mladini bil učitelj vedno vzoren,
Značaj jeklen, neomahljiv in čist,
Bil delavec je vedno neumoren,
Presiral je protivnikov zavist,
Bil onde vedno steber čvrat, podporen,
Kjer narodu je bilo kaj v korist.
Zató po njem razjokaj se mladina,
Zató po njem zastokaj domovina.

Nasprotniki! vi boste se smejeli,
Ker jezi vaš bode konec, kraj.
Vi nanj ste se strašansko hudovali,
Ker poremetil vam je marsikaj.
Vi, ki bi živga kamenovali,
Oj dajte mir, mir mrtvemu sedaj;
Zavist, zagrizenost, zloradost vaša
Gotovo vam nič dobra ne prinaša.

Od svojecev daleč v tuji domovini
Prerano nam je njega grob pokrnil.
Ni res, on ne počiva nam v tujini,
Mi smo-ko da bi eden narod bil,
Nas bratska kri in bratska vez jedini,
Da bi nas razdvojile, ni jih sil.
Domá ne, a med dragimi nam brati
Njegov grob moči Slava, obča — mati.

B. Flegerič.

Kri ni voda.

Veseloigra v jednom dejanji.

(6)

(Dalje.)

OSMI PRIZOR.

Prejána, gospa Sodulja.

Sodulja (mala in silno široka ženščina, ustopi). Ali si sama, Tonica? — sama?

Tonica (probudivša se). Ah, tetka, vi, vi ste?

Sodulja (ustopi). Je-li šel, godrnjač?

Tonica. Oče? Da, oče so odšli in sami sva, sami. O da ste prišli! (plane proti njej in jo objame). Baš sem sanjala — —

Sodulja. Pri belem dnevi?

Tonica. Da, tako krasno! A sedite, tetka, sedite! (jej dà stol).

Sodulja (sede). Pa bodem; dolgo ne morem: možu sem odšla in otroci gledali bodo po meni. Je že no, križ, ti rečem Tončika, ako ni človek sam in je uprežen v jarem zakonski: mož, otroci, ah svoboda, svoboda!

Tonica. In vender ste se možila, tetka — Sodulja. Možila? Kako pak! Glej, ti tega ne veš, ko si še nedolžna, kot lilija na polji, ali le omoži se, o joj! Poročni dan ne slutiti, kaj te ubožica čaka, o to pride vse pozneje...

Tonica. Da pozneje?!

nego za kmetijstvo. Svoja poročila izdaja to društvo le v italijanskem jeziku, katerega niti ne razume okoličan. Mimo tega služi to društvo v agitacijske svrhe, sosebno o priliki volitev. Biki, koje nakupuje in podarja ta družba, igrajo veliko ulogo pri vsaki volitvi. In mi poznamo gospoda, ki ima važno besedo pri tej družbi in ki je odurno zavrnil narodno mislečega okoličana, ko je prošil pri družbi ameriških traov. Zakaj ga je zavrnil? Uganite sami — se stališča gospodarskih koristi gotovo ne. Okoličanski rodoljubi opazujejo že dolgo in tužnim srcem to delovanje omenjene kmetijske družbe. Poavetovali so se že čisto in prišli so do zaključka, da naj okoličani stori prvi korak do gospodarskega osamosvojenja s tem, da si osnuje lastno kmetijsko družbo za okolico, kateri bo de smoter, resno podpirati našega kmeta.

Potrba takega društva opravičena je posebno sedaj, ko nam proti trina us z uničenjem vinogradov.

Tu se hoče ljudij, kateri bodo imeli srce za ljudstvo, kateri bodo isto poučevali v lastnem jeziku. Družba naj ne „eksperimentira“ samo, ampak dela naj v propeh kmetijstva.

V ta namen se ima tekom posta sklicati shod, ali prav za prav ustanovni zbor našega kmetijskega društva.

Le od števil navzočih pri temu shodu bo odvisna ustanova našega kmetijskega društva! Kraj, dan in ura se priobčijo ob svojem času v „Edinosti.“

Lastno kmetijsko društvo nam je potrebno!

Rodoljubom priporočamo najprej, da ne zamude prilike, priti k temu ustanovnemu zboru a še posebe jih prosimo, da privedo seboj svoje prijatelje in znance. Od delovanja rodoljubov je mnogo odvisno: delati je treba in sad bo gotov! Noben zaveden okoličan naj bi ne zamudil priti k temu zboru ter delovati, da se ga udeleži kar je le več moč našega občinstva, posebno iz okolice.

Tudi naši kmetje-okoličani naj stori v tem obziru svojo dolžnost, in zagotovljeni naj bodo, da isto stori i rodoljubni veljaki, kateri se brigajo za ustanovitev društva in katerim je na srečo njih blagor! „X“

Politiške vesti.

V deželnm zboru gorškem so interlovali poslanci dr. Rojic in tovariši o razmerah na c. kr. srednjih šolah v Gorici. V interpelaciji je čitati uprav skandalozne stvari. Na gimnaziji gorškem je nek profesor, kateri dajo znanice učencem vprico njih roditeljev; isti profesor je žali na nezasičen način ves kmečki stan. Vseid nemškega učnega jezika in prevelike strogosti padla je v poslednjih štirih letih povprečno jedna četrtilina dijakov, kakor ne na nobeni drugi šoli v Avstriji. Sedanj ravnatelj je odpravil pri službi božji slovensko in italijansko petje ter je se svojimi poročili prepredil po ministru Gautschu ukazano upeljavo slovenskega in italijanskega poučnega jezika v geografiji in zgodovini. G. ravnatelj odvetuje tudi roditeljem vpisati svoje otroke v obilgatni pouk v materinem jeziku. Interpelacija se obrača tudi proti šolskemu nad-

Tonica. Hvala Bogu, imamo dovolj, prodajalnica dobro nese in oče še posebej zaljubljuje...

Sodulja. Res, res. Najboljša prodajalnica v mestu in on, res tisto z upniki... Toda kaj sem hotela reči, Tonica, ti se možiš — Tonica (sladko). Kdo Vam je povedal?

Sodulja. Videla sem, videla — hi, hi! In kmeta, kmeta!

Tonica. Ah, tako! O tetke, nikar me ne jezite — saj veste, moj oče —

Sodulja. Kako pak, o poznani ga — on bi te tako rad kam, na — kmeta!

Tonica. In jaz nočem, da Vam povem; rajša — ali veste, kaj sem storila téma „snubadema“?

Sodulja. No, kaj, kaj?

Tonica (posiljenim smehom). Pustila sem ja stati!

Sodulja. Ježek, da si to storila! No, to je bilo razumno. Kmet, komur kmet gre, to jaz vedno pravim mojim in ti si za kaj drugega, boljšega: tako za višjega uradnika ali visokega častnika —

(Dalje prih.)

zorniku Leachanofskemu, kateri zahteva povsodi največo strogost v nemščini. Interpelacija pravi doslovno: „S tem strogim ravnanjem se pa ob enem neizkušena mladež draži, da pobija profesorjem okna in da raztrguje na javnih prostorih razredne knjige, morda v tiho veselje provzročiteljem takih razmer, a gotovo ne v dosegu pravega namena državnih, naši deželi namenjih šol.“

V deželnem zboru kranjskem na lašal je posl. Hribar, v koliko korist bi bila vsej deželi hipotekna banka. Govornik graja dež. odbor, da ni ničesar storil v tej zadevi. Vsak dolg naj bi se amortiziral v teku jednega rodu, to je podlaga vsemu delovanju modernih hipoteknih zavodov. Stavlja toraj pet predlogov v tem smislu. — Posl. Šuklj je izrazil sicer nekatera „pomisleke, a se ni protivil predlogom Hribarjevim, priznavajoč, da je dež. odbor prepovrno poročal o tej zadevi. Ko se je poročevalec dr. Tavar izrekel proti predlogom Hribarjevim, odklonila je zbornica te predloge. — Za uravnavo reke Vipave se je dovolil znesek 15.000 glđ. Posl. Hribar graja deželnega glavarja Kranjskega, ker je pri otvoritvi dolenskih železnic najprej govoril nemški in potem še-le slovenski. Govornik želi, da bi dež. glavar v bodoče jemal ozir na fakične razmere in dal prvenstvo jeziku ogromne večine prebivalstva.

Deželni zbor dalmatinski. V večerajnji seji je interpeloval posl. Klaić deželno-zborskega predsednika, kedaj misli staviti na dnevni red adreso gledé spojenja Dalmacije s Hrvatsko. Ta adresa bi se morala staviti v kratkem na dnevni red že abok tega, ker sedanje zasedanje konča v kratkem. Predsednik je obljubil, da pride adresa v raspravo v prihodnjem tednu. Italijaneka in njih „brataka“ srbska stranka sti poparjeni vsled te izjave predsednikove.

V deželnem zboru nižnjavtrijškem je raspravljaj večeraj občinski in ustavni odsek o preosnovi volilnega reda za deželni zbor; odsek je sklenil, da se uvedejo neposredno volitve v kmetijskih občinah.

V deželnem zboru moravskem je izjavil večeraj ces. namestnik, da se skoraj predloži načrt za uredbo reke Morave. Zbor je vprejel to izjavo z živahnim odobravanjem.

Deželni zbor predarlberški se je odložil večeraj vsled cesarjevega povelja. — Kakor poročajo z Dunaja, nasvetoval je ministerski svet Nj. Velikanstvu ta ukaz. Varok temu bil je baje ta, da je sklenil deželni odbor predarlberški predložiti dež. zboru nekako resolucijo, v kateri se zahteva, da bi se morali degradovati dotični častniki, kateri so se bšli v dvoboju in oni, ki so mučili vojake.

Z nezaupnico grofu Hohenwartu bavi se tudi zagrebški „Obzor“ na uvodnem mestu. Tudi tega lista misli soglašajo z našimi. „Obzor“ piše prav umestno, da je bil Hohenwart zvest podpiratelj Tasseff-u ves čas do istega trenutka, ko je hotel poslednji nekaj ukreniti v prilog Slovanam, do istega trenutka, ko je grof Tasseff predložil svojo volilno reformo. Takrat je Hohenwart pozabil na Slovan postavivši se navidezno na konservativno stališče. Navidezno, pravimo, kajti njegovo pravo stališče je bilo nemško. Nezaupnica ima svojo važnost tudi z ozirom na one Slovence, ki so ostali v Hohenwartovem klubu. Kajti Plener in Windischgrätz se lahko sklicujeta, kadar-koli kaj storita proti Slovanom: ta in oni je z nami. Zato pa stoji stvari tako: kdor je s Hohenwartem, ta je s Plenerjem. Mej tema dvema sedaj ni razlika. „Obzor“ se čudi, da je hotela duhovščina preprediti nezaupnico ter povprašuje: kake zasluge ima Hohenwart za duhovščino? Morda je to zasluga, da se se je združil z ono stranko, katera je ustvarila vse ono zakone, radi katerih se katoliki pritožujejo po vsej pravici? Ne, Hohenwart ne zasluži nikakega obzira se strani duhovščine, kakor ga ne zasluži Plener. Po menjenju „Obzora“ bi morala duhovščina delati proti Hohenwartu, pač pa v prilog slovenski koaliciji.

Češki aristokratje so storili korak, katerega bodo danes ali jutri še silno obžalovali, le bojimo se: ko bo de prepozno. S tem, da so v posebni izjavi obrnili hrbet tudi onim narodnim velikoposestnikom, kateri so nečesto vezati z Nemci, podrli so najbrže zadnji mostiček, po katerem bi se bili morda zopet lahko vrnili tja, kjer so bili do dobe koalicije, to je: na stran naroda češkega, iz

katerega so crpili dosedaj svojo moč in slavo. Narodna manjšina v velikem posestvu obsoja odločno tako postopanje večine. Tako se je izjavil nedavno poslovodja baron Leonhardove skupine (to je tistih veleposestnikov, ki so ostali na strani naroda češkega), da tudi mnogi konservativni veleposestniki niso zadovoljni s postopanjem Windischgrätzov in Schwarzenbergov. S svojim postopanjem razgreva historičko plemstvo narod češki bolj in bolj. To utegne imeti resnejše posledice nego bi človek mislil na prvi pogled. Narodni veleposestniki, kateri čutijo z narodom in nočejo, da se narod postavi proti njim, ne pustje v ničemer več — zlasti ne pri volitvah — historičkem plemstvu, ako se bo de isto tako vedlo, kakor se vede sedaj.

Shod brezposelnih delavcev. Na Dunaju je zborovalo večeraj v predmestju Meidling okolo 2000 brezposelnih delavcev. Policijski komisar je razpustil zborovanje, ker so razni govorniki zelo brezobzirno napadali vlado. Kakih 400 delavcev šlo je potem proti mestni palači, kjer so namerjali demonstrirati, toda policija jih je razgnala, ne da bi se bil kdo ustavljal.

Carjeva bolezen. Iz Peterburga poročajo, da je car toliko okreval, da od večeraj zopet sprejema ministre v predavanju.

Bismarck in pa rusko-nemška trgovinska pogodba. Iz Berlina javljajo, da večerajšnja „Westdeutsche Allg. Ztg.“, glasilo Bismarckove stranke, objavlja Bismarckovo lastno menenje o rusko-nemški trg. pogodbi. Po tem mnenju ne bi imela Nemčija nikakoršne gospodarske koristi, ako bi zavrgla to pogodbo, politički nasledki bili bi pa osodopelni. Vsi nepristranski listi sodijo tako, da se je Nemčija se sklepom trgovinske pogodbe uklonila pred Rusijo, da je storila pokoro za predrznot svojo, da je kedaj zapričela gospodarsko vojako proti Rusiji. Stroške te pokore bo de morali plačati nemški poljedelci, tako, da trde ti poslednji, da rusko-nemška pogodba znači njihovo pogubo. Gotovo je, da se bodo agrarci na vso moč upirali novi pogodbi, ali istotako gotovo je, da jim nič ne pomaga vse njih upiranje, ker je nemški cesar že zastavil vse svoj upliv in svojo avtoriteto v ta namen, da parlament odobri pogodbo.

Italija. Vlada je zabranila večeraj s posebnim oklicem prepevanje „delavske pesmi“. — V Massi so večeraj prijeli 18 oboroženih upornikov, kateri so del uporne čete 150 mož, ki se je dne 16. jan. t. l. spoprijela z vojaki. — V Carrari so zaprli pobegnivše „anarhiste“ Giglija, Mazzantija, Cappazzija de Lorenza in Galeottija. — Vojno sodišče v Massi je večeraj obsodilo 4 osebe, obtožene ščuvanja, na 2—4 letni zapor. 2 osebi ste bili oproščeni. — V Palermu je dobilo drugih pet obtožencev od 6—10 mesecev ječe. — Postrešček na painiku „Bagnara“, Josip Spazzano, je bil zatožen, da je povapeševal beg anarhistov Barbata, Rossa in Verra. Dobil je 3 leta zopora, poostrejenega s 6 meseci posebne celice.

Uporniki v Braziliji poslali so, kakor smo že sporočili, že pred nekolikimi tedni vsem vladam neko okrožnico, v kateri prosijo, da bi se jih pripoznalo kot redovito, vojujočo stranko. Dne 9. t. m. od bili sti to zahtevanje: vladi zjedinenjih držav severoameriških in Angleška, v tem, ko je Italija to zahtevno odklonila že prej.

Smrtna obsodba. Iz Bukarešta poročajo, da je vojno sodišče v Kišnjenevu obsodilo na smrt ruskega polkovnika Gregoreva, katoremu se je dokazalo, da je avstrijski ogleduh. (??)

Različne vesti.

Veleč. g. Ivan Ivanič, škofijski kancelar v Trstu in rimski doktor cerkvenega prava, promoviran je bil te dni doktorjem bogoslovja na vseučilišču na Dunaju.

Viljem pl. Breisach, podčadmiral v pokoj, umrl je večeraj v Građu, 82 let star. Breisach je bil pred letom 1866. pomorski poveljnik v Benetkah, potem pa v Trstu.

Boj za slovenske šole v Trstu. Prihodnje sredo, dne 14. t. m., se prično zopet komisijonalna poizvedovanja. Ta dan pridejo na vrsto prošilci iz Rocola. Dotičniki, ki so podpisali prošnjo, a še niso bili pred komisijo, opozarjamo s tem, da se v sredo gotovo predstavijo komisiji, katera bo de poslovala v

šoli pri sv. Jakobu od 10. ure predpoludne do 1. ure popoldne.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je darovala Neimenovana od sv. Ivana 3 krone. Dr. Vladimir Fürster 2 kroni. — Gospa Metlikovičeva nabrala pri sokolski maskaradi 12 kron 84 stot.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda imela bo de jutri ob 3. uri popoldne svoj občni zbor v dvorani „Slovenske čitalnice“ (Via S. Francesco št. 2). Vpored: 1.) Nagovor predsednice; 2.) Poročilo tajnice; 3.) Poročilo blagajnice; 4.) morebitni nasveti; 5.) volitev novega odbora. — K obilni udeležbi uljudno vabi Načelnništvo.

Pogreb pok. prof. Billrotha vrtil se je večeraj na Dunaju jako sijajno. Mrliča so blagoslovili v cerkvi pri sv. Doroteji. V cerkev so prišli nadvojvoda Rainer, ministri in načelniki oblastnij. Govoril je šupnik Zimmermann jako gauljivo o pokojnem učenjaku. Pogreba se je udeležilo mnogo zdravnikov, učenjakov in dijakov ter ogromna množica ljudstva. Na pokopališču so govorili pri odprtem grobu trije vseučilišni profesorji.

Papež in staroslovensko bogoslužje. Proti uvedanju slovenskega bogoslužja oglašilo se je že mnogo protivnikov, v prvi vrsti italijanski duhovniki, kateri menijo, da bi s tem trpela jednotnost katoliške Cerkve. Kanonik Pesanti je sestavil celo obširen spis ter naprosil sv. Očeta, naj bi se ta spis prijavil v listu „Civiltà Cattolica.“ Papež Lev XIII. pa je — kakor poroča „Katoliška Dalmacija“ — zavrnil to prošnjo s opomnjo, da je slovensko vprašanje kočljivo in največe važnosti za Cerkev katoliško.

Bandaführer. „Naša Sloga“ piše: Ta beseda je padla dné 1. februarja v deželnem zboru istrskem. Ta beseda je italijansko-nemška in pomeni, natančno prevedena, vodjo glasbenega zbora. V Poreču seveda niso mislili na vodjo glasbe, ampak na vodjo one „bande“, katera razgraja in uprisorja različne komade na galeriji deželnega zbora: s kričanjem, žvižganjem, ropotanjem in mučenjem psov itd. Vodja te bande je poznana oseba, protož še precej visoko stoječih oseb. V noveji dobi se je mislilo, da stopi s galerije v zbornico. To se ni zgodilo; bodisi, da si ni stekel še zadosti zaslug na galeriji, bodisi, da nimajo nikogar, ki bi ga postavili na galeriji na njegovo mesto, ali ga pa oni, ki ga poznajo поближе, ne smatrajo sposobnim za zbornico. Naj ostane toraj vodja „bande“ na galeriji poroške zbornice! Živio Bandaführer!

Pevsko društvo „Skala“ v sv. Križu priredilo je dne 28. januarja svoj društveni ples, pri katerem se je dobilo 107 glđ. 50 nč., po odbitku stroškov je ostalo 46 for. Zahvaljujoč se p. n. občinstvu, ki se je tega društvenega plesa v tako velikom številu udeležilo, nabral je društveni odbor za družbo sv. Cirila in Metoda 6 kron 67 stotink katere so darovali: Jožef Bogatec 1 krono, ostalo pa prisatno občinstvo.

Na slovenskem gledališču v Ljubljani gostuje sodaj član kr. hrvatskega gledališča v Zagrebu, g. Václav Anton.

Ljubljansko plemo. 130 parov štela je letošnje „Sokolovo“ maskarade prva kadrljja in še čez 100 udeležilo se je druge in zadnje! To vam je bil „finale“, gospod urednik, s katerim se je proslavljaj letos Kurent v Ljubljani, z njim pa zajedno naš „Sokol“! In kakov drenj in gnječa sta Vam bila tam v starega strelišča prostornih dvoranah, a vso pretesno so bile te dvorane in premajhne, in vsled tega manjnj 20 do 30 parov ni dobilo duška na plesišču!... Čudno moč in privlačno silo ima „Sokol“ v sebi, in če so imeli odborniki „Narodnega doma“ le nekoliko ušes in oči pri sebi, morali so se ta večer aramovati, da še nimamo „Narodnega doma“!

In zdaj?! Za nami vse, za nami, kar je bilo! Tako je! — Kurent dobil je za jedno leto zopet absoluturij, aranžirji pustnih vesellic spričevalo „zrelosti in sposobnosti“, pa lahko vest in zaveat, da so storili svojo dolžnost; nasprotno pa so gorenjski volilci radovljanskega volilnega okraja poslali grofu Hohenwartu „memorandum“ v podobi mašne nezaupnice, v kateri so mu povedali, da so sicer prijatelji predpustnim vesellicam, da pa si ne pusté uganjati po njem politično-predpustnih burk, kakoršne je uganjal ta grof Hohenwart z njimi do zdaj, a jih bo de uganjal

tudi še s ostalimi volilci, kar jih še ni odreklo mu svoje — za nos vodene pokorišine. In take grofovske marijone menda niso tudi ti Hohenwartovi volilci iz — Kaniškega in Kranjskega volilnega okraja, ali ka-li?

Kar se naše kranjsko-politične srelosti tiče, bi jaz nekaterim odmeril še najmanj 100letne skušnje, a ne jamčim niti tedaj za potrebno politično — usposobljenost! Na desno in levo vidite — marijone, gospod urednik! Volilci nekaterim — poslanecem in nekateri poslanci zopet — vladi, slovenski narod na Kranjskem pa bodi zemljišče, na katerem uganjajo „narodno-delavni (!) možje“ svoje politično-predpustne burke, za katere pa se dadó — mastno plačati!

Predpustnih dobrot smo se naučili, političnih nas boče pa kmalu kar konec, a kdo so ljudje, ki hočejo tudi v resnem času biti iz slovenskega naroda — norce, to, gospod urednik, povedati, se mi pa vendar — gabi!

In res je prišel resni dolgočasni posteljaniki in preste tolažijo nam nemirni želodec, zunaj v goru pa se oglašča v temno noč samotarski škuk kot bi pel svoj „Memento mori“ — političnemu predpustu. „Pulsis er, et in pulverem revertéris!“ S.

Za neveste. Vseled poroke nadvojvodinje Gizele s princem Leopoldom Bavarskim osnovale je „neposnanec“ neko ustanovo za ubožne neveste. Za leto 1894. odda se in te ustanove dota 696 glđ. Prositi smejo za to doto ubožne neveste, katere so hčere ali pa sirote po uradniških, službovalnih pri kakšnem uradu, podrejenim ministrstvu notranjih poslov. Dota se prišna dne 20. aprila t. l., toda dotična nevesta mora se poročiti do konca oktobra meseca t. l. Prošnje do 15. marca t. l. o. kr. nišeavstrijskemu namestništvu na Dunaju. Prošnji se mora priložiti: dokazilo, da je prošilka res saročena, dalje dokazilo, da je res hči uradnika, kakor je gori omenjeno, potem spridevalo dobrega vedenja in pa potrdilo ubožstva.

Policijsko. Zaradi prosjačenja so zaprli 85letnega Matijo Križmančiča iz Kopra. — 15letni dijak Friderik Lebwohl iz Nemčije je pobegnil iz domačije, ukradel 200 goldinarjev. Policija ga je našla v Trstu v hotelu „Nationale“, kjer se je nastanil pod krivim imenom. Našli so pri njem še 181 glđ. denarja. Ostavili so ga pod zasebnim varstvom, dokler ne pride ponj oče, kateremu so brzojavili, da so pitčka ujeli. — Agentu Franu S., stanujočemu v ulici Paduina, ukradel je včeraj neznan tat iz zaprtega kovčega knesek 22 glđ. v gotovem denarju.

Poskušni samoumor. 30letna natakarka Ana Bernetič, stanujoča v hiši št. 1 v Androni Romagne, hotela se je usmrtiti včeraj, izpirši kosarec vode, v kateri je rastopila glave šveplenice. Treves jo je spravil izven nevarnosti. Vzrok: neurejena ljubezen.

Ogenj. Po noči od 8. do 9. t. m., okolo 3½ ure s jutraj nastal je ogenj na senjaku posestva št. 327 na Vrdeli. Predno so se prihiteli gasilci na lice mesta, zadušili so ogenj domačini s pomočjo sosedov. Škoda je jako neznatna. Lastnika zgradbe, Jak. Šivic in Fr. Babič sta savorovana, jedino škoda — okolo 15 glđ. — trpi le mestni učitelj Ciano, kateri je imel svoje seno shranjeno na istem senjaku. — Na lice mesta prišel je tudi vodja policijskega okrajnega komisariata, gosp. višji komisar Baohor.

V Požunu na Ogrskem so zaprli te dni nadporednika generalnega štaba F. L., ker je obdolžen, da je ponarejal menjice. — F. L. je pri sadnjih velikih vajah padel ras konja in si pri tem tako pretresel možgane, da je moral ležati dlje časa. Od tistega časa so opažali znamenja, iz katerih je bilo sklepati, da se mu nekoliko meša. Mislijo toraj, da je storil navedeni slotin v nezvestem stanju.

Doba strahovanja v Italiji. Vojska in izjemna sodišča delajo po Italiji s tako silo, kakoršne še nikdar niso kazali toliko razupiti ruski guvernerji. Postopanje je kaj kratko; preiskave ne treba nikake; na podlagi par denunciacij pa obsodijo najnedolžnejšega. Najbolj kričeči slučaj je dosedaj obsodba odvetnika Mollinarija v Massi-Carrari, kateri je dobil nič manj kakor 23 let ječe. Ta grozna kazen ga je doletela radi nekega govora, katerega natančna vsebina niti dognana ni, ker se kričajo izpovedbe priš. Kaj pa še le v takih slučajih, ko imajo sodišča količnej podlage za obsodbo?!

Iz Belegrada javljajo da je 300 slušatelj na visoki šoli priobčilo neko izjavo, v kateri pravijo, da sedanji vladni eksperiment ruši stalnost in konstitucionalni razvoj dežele. Slušatelji protestujejo proti temu in so pripravljani z vso silo braniti svobodnostne pridobitve.

Kraljica Natalija — podednica. Iz Odesse poročajo, da je srbska kraljica Natalija podedovala lepo premoženje po svoji nedavno umrli teti, princesinji Murusijevi. Pokojna princesinja bila je prijateljica kraljice Natalije, katere je sleherno leto bivala pri njej nekoliko dni. Vseled to dedščino je kraljica Natalija dobila še par milijonov k onim, katere še ima. Toliko več vzroka za Milana, da skuša sprijazniti se s svojo soprogo.

Smrt skopuha. V Königsbergu pri Tullnu se je obesil tamošnji imoviti posestnik Leopold Schneider, ki je bil poznan kot velik skopuh. Star je bil še le 43 let. Živel je v vednem strahu, da ne bi obubožal in da ne bi moral še beračit. V strahu pred tatovi nosil je vse svoje premoženje pri sebi. Njegova družina je trpela bčdo zbok njegove skoposti. Slednjič je zblaznel in se — obesil. V žepih so mu našli vrednostnih papirjev za 15000 glđ., hranilišnih knjižic za 10.000 glđ. in raznih dragocenosti visoke vrednosti.

Mačka je razmesarila in umorila nekega 10letnega dečka v Berlinu. Na nekem skladišču lesu zabavali so se otroci s tem, da so dražili veliko mačko: drezali so jo s palicami in metali kamenje vanjo. Kar nenkrat skoči raskočena mačka na jednega izmed dečkov, ga jame gristi v obraz tako, da so jo komaj odtrgali od uborega dečka. Deček se je zgrudil na tla ves okrvavljen; prenesli so ga hitro v bolnico, kjer je umrl kmalu potem.

Anarhistički napad. Iz Bruselja javljajo, da je na tamošnji glavni pošti razpošil nek zaboj, v katerem je bilo razno razstreljivo. Zaboj je bil zaznamovan, kakor da so v njem vrednostni papirji. Poštni uradniki so zbežali v prestrašeni. Poškodovan na srečo ni bil nihče.

Smrti obsodbi. V Novem Tišinu (Moravske) je bil dne 8. t. m. pred porotnim sodiščem obsodjen na smrt kmet Jan Matavuk, ker je avgusta meseca min. leta umoril nekega posestnika zbok tega, ker mu isti ni hotel dati svoje hčere v zakon. Vročokrvnož si je torej preskrbel drugo nevesto, t. j. smrt, ali pa vzame po vladarjevi milosti tretjo, t. j. ječo. — V Plznu (Česka) je bil 8. t. m. pred porotnim sodiščem obsodjen na smrt kmet Josip Barčička. Isti je ubil lastnega svojega očeta, ker se je sprl z njim zaradi dedščine. Lepo dedščino dobi!

Nezgodna na dvornem plesu. Iz Bruselja poročajo: Mej dvornim plesom v čast saroke princeze Josefine s princem Karolom Hohenzollernskim zgrudil se je general konjice Isekhen — zadela ga je kap. Vse kraljevi dvor kakor tudi drugi navsoči zapustili so takoj dvorano. Neurečnega generala so prevdli se sv. sakramenti za umirajočega takoj v kraljevi palači.

Obsojen anarhist. V Parizu so obsodili dne 8. t. m. na 5letno ječo anarhista Villase-Ja, kateri je povodom slavnostij, prirejenih ruskim mornarjem na čast, ustrelil iz samokresa na množico.

„Slovanski Svet“ ima v 3. št. naslednjo vsebino: O centralnem organu avstro-ogerskih Slovanov — Rusija 1893. leta. — Poljaki so dobili v Rimu po nosu! — Iz poezij M. L. Lermontova: Pesem v ruskem izvirniku, prevod pa z latinice in cirilico. — Posebne opomnje o rabi cirilice za slovenski jezik. — Ruska pesem. — Plevel (pesem). — Hrvat i Slovenec (pesem). — Slavulj i kos (pesem). — Razmišljanja (pesem). — U nohn (srbska pesem). — Listek. — Ljubljansko gledališko pismo. — Rusko drobtinice. — Ogled po slovanskem svetu. — Književnost.

Najnovejše vesti.

Poreč 10. (Brzjav našega posebnega poročevalca). Posl. Dukić interpeluje vladu zaradi občinskih volitev Pazinskih, obzirom na Costantinijevo interpelacijo, posl. Jenko pa zaradi nemškega in italijanskega dopisovanja državnih oblastij slovanskim občinam. Razni predlogi poslancev Jenka, Mandića in Flega

se ne razpravljajo, vsled predsednikove izjave, da se ne jemljejo v razpravo neitalijanski predlogi. Manjšina mu očita nedoslednost, ker so nekateri izpisani še-le tekom obravnave, sploh pa da je predsednikovo postopanje nezakonito. — Prihodnja seja boče v ponedeljek.

Gradec, 10. Predavanja na politehniku so se pretrgala, dokler se ne poravnajo difference mej profesorji in dijaki. Zavod so zaprli.

Praga 10. V razpravi proti „Omladini“, izjavili so obtoženci danes, da ne zapusté dvorane, prej, predno se ne opozove prepoved, da smejo sprejemati jetniki obiske ob nedeljah. Iz dvorane šli so še-le vsled nagovarjanja braniteljev. Na hodniku so takó razgrajali, da je morala poseči straža vmes.

Budimpešta, 10. Poslanec Meszlenyi je interpeloval vladu gledé na okolščino, da ista ne razpolaga več s večino. Vprašal je, da-li ne misli vlada, da je prišel čas obvestiti kralja o položaju, da ukeže potrebno.

Berolin 10. Nemško-ruska trgovinska pogodba podpisala se je danes o poludne.

London 10. Brzjav iz Rio de Janeiro javlja, da bodo v kratkem nove volitve. Našli so neko zaroto proti podpredsedniku Peixotu. Zarotnike so zaprli, takoj sodnijsko obravnavali proti njim, in obsodili nekatere izmed njih na smrt, druge na ječo; med njimi so tudi nekateri častniki. Smrtne obsodbe so takoj izvršili.

Narodno-gospodarske zadeve.

Opazka k članku: „Gnojenje vinogradov z umetnim gnojem.“

Žo večkrat čital sem v Vašem cenjenem listu različne članke o narodno-gospod. zadevah. Čeravno ni vsakokrat kaj posebno zanimivega, vendar je podučljivo, kar dotični piše; bodisi pa, je li vse dopisnikova samoznanost, ali tudi postranska pomoč, omeniti le moram pri tem, da dotični premalo obzir jemlje na naše razmere in na stanje naših okolišanskih kmetov.

Ker je sadnji članek velike važnosti tudi za naše kraje, ni moči prezirati ga kar takó; sploh bi se dalo o tem veliko pisati, ali po mojem mnenju ne spada v ta list obširen popis o tem, kakor sploh več enacih reči ne, ampak je to naloga kmet. listov. „Edinosti“ se je baviti v prvi vrsti s političnimi stvarmi, z drugimi pa le bolj postransko. Vender dovolite tudi meni par besedi o gori omenjenem predmetu.

Ker dopisatelj takó priporoča gnojenje z umetnim gnojem — nastane važno vprašanje: Koliko je pa častitih čitateljev, koji imajo le nekoliko pojma, kaj je umetni gnoj — kakó dotičnega rabiti in v kaki množini, — kje ga naročiti itd.? To ni pa kar meni nič, zmešati umetni gnoj z navadnim gnojem, ali z suho zemljo in ga naviti k trti, tudi to priprosto delo zahteva primernega poduka. Umetni gnoj je res velike važnosti za naše kraje posebno, ko se mora navadni gnoj takó daleč nositi, kar provzroča velike stroške, med tem ko bi z umetnim ali koncentriranim gnojem dosegali ravno iste vpehe. Kar sedaj mora nositi ves dan v svojem oprtnjaku, odnesel bi kar hkratu v jednom samem žaklju na hrbtu. Jako koristno bi to že bilo, ali o tem treba natančnejšega pouka, kar pa žalibog nedostaje našim vinogradnikom kljubu drž. uradnikom, nastavljenim v to vrho. Kajti ti le poslednji se prikažejo kakor kuščarica ob lepem, solnčnem dnevu.

Tudi ne bi se izplačalo, ako se naročita samo eden ali pa dva, kajti s tem bi se vožni stroški dotičnim nerazumno povečali in umetni gnoj bi bil predrag. Naročiti bi si ga morali več skupaj kar cel vagon. V ta namen bi se jih moralo več združiti. Ne samo umetni gnoj, ampak tudi druge še koristnejše in potrebnjše reči bi se dale dobiti bolj po ceni n. pr. bakreni vitrijol, žveplo, semena i. td. Tako plačujete sedaj bakr. vitrijol po 30 kr. in še več, pa navadno še ni pravi, temveč železni vitrijol, koji prav malo koristi; med tem ko bi Vas prišel stati, kakor popred navedeno, le po 21-23 kr. Pomislite toraj, kake koristi bi bila kmetijska družba. Nedavno se je govorilo o tem, sedaj pa je zopet vse ugasnilo. Čitajte današnji uvodni članek. Op. ur.) Ravno sedaj bi trebalo ukreniti na modrejša pota, kajti ni dovolj, da se je trtna už razširila po vino-

gradih in nam uničuje vse trte, hoče nam tržaška už pojesti še kole (frkade) s tem, da nam naklada vedno večje davke. Najbrže hočejo tudi v tem posnemati obljubljeni deželo! Hribovec.

Književnost.

Književni dar „Matice Hrvatske“ za leto 1893.

Ravnokar smo prejeli najnovejšo knjig „Matice Hrvatske“ za leto 1893. Tiskale so se v 10000 iztisih, kateri so bili razpečani še predno so se začele knjige razpoljati. Od teh najnovejših knjig jih je osem določenih za člane, in sicer: 1. „Bosanke“, pripoveda Ivan Lepušić. V četirih povestih nam pisatelj opisuje dogodbe iz bosanskega življenja. 2. „Marija Konanka“. Po resničnem dogodku iz dobe pred avstrijske okupacije v Bosni in Hercegovini. Napisal Mate Vodopec, minolo leto umrli škof Dubrovniški. 3. „Izabrane pjesme“ župnika Ivana Hranilovića. Ta knjiga prinaša 50 raznovrstnih pesmi znanega pesnika-pisatelja. 4. Četrta knjiga obseza 1. zvezek pesmij lanske leto preminolega pesnika Mirka Bogovića, in sicer tragediji „Matija Gubec, kralj seljački“ in „Stjepan, poslednji kralj bosanski“. 5. „Ilirski glazbenici“. Prilozi za povjest hrvatskega preporeda. Spisal Fr. S. Kuhač. Pisatelj opisuje dela osemnajstih skladateljev. 6. „Slavenska Knjižnica“. Pod tem naslovom hoče izdavati „Matica“ izbrane proizvode slovanskih pisateljev sploh. Ta zvezek prinaša dve povesti Turgenjeva: „Plemićko gnjezdo“ in „Rudjin“. 7. Šesta knjiga obseza zgodovine, „Poviest srednjega veka“. 8. XVIII. knjiga poučne knjižnice prinaša „Ribe, prirodoslovno i kulturne crtice“. Napisal dr. Mišo Kispatić. Ta knjiga obseza 460 strani z 138 slikami. Vse teh 8 knjig, katere stanejo v knjigotržtvu 10 glđ. 20 kr., dobijo člani za bore 3 glđ. — Mimo teh knjig je izdala „Matica“ še nastopne 3 knjige: a) Vjekoslav Klaić: „Hrvatska pjesmarica“. Ta zvezek prinaša 155 uglabenih hrvatskih in 12 slovanskih pesnij. Cena mu je za člane „Matice“ 60 nvč., v knjigotržtvu pa 75 nvč. — b). „Prievodi novijih pjesnika, 1. zvezek. Ta zvezek prinaša Mickiewicza „Gospodin Tadija“ ali „poslednji porob u Litvi“. To je plemićka povest iz leta 1871—1872. Cena za Matičino člane 1 glđ., v knjigotržtvu 1 glđ. 50 nvč. — c). Knjižnica za klasičnu starinu. Knjiga 1: Poviest grčko književnosti. Sestavio Dr. Avgust Musić.

Odbor „Matice“ je bil namerjal izdati še 12. knjigo, in sicer prvo knjigo „hrvatskih narodnih pesmi“, a nenadna smrt prof. dra. Ivana Broza je preprečila izvršitev te namere. — Iz teh podatkov je razvidno, kako uzorno deluje „Matica Hrvatska“, da jo lahko postavimo v vzgled drugim literarnim zavodom.

Eksekutivne dražbe.

C. kr. m. deleg. okr. sod. Gorica 21. febr. in 29. marca posestvo Stefana Gorjup iz Trnovega, uknjiženo v uroku 16. zemljišnice za Trnovo.

C. kr. okr. sodišče Sežana. — 5. marca in 4. aprila posestvo Antona Race pok. Antona iz Rodika h. št. 70/38 v uložkih št. 352, 353, 354, 355 zemljišnice za isto občino, cenjeno na 401 glđ.

Isto sodišče: 5. marca in 4. aprila t. l. posestvo Antona Živec pok. Andreja iz Skopega h. št. 35 v uložkih št. 28 in 29 isto zemljišnice, cenjeno na 450 glđ.

Konkurzi.

C. kr. trg. in pomorsko sodišče v Trstu. — Društvena tvrdka Bellani in Minola in javni društveniki Vincencij Bellani in Pavel Minola. Konk. komisar c. kr. svetnik Cruziz; začasni oskrbnik odvetnik dr. Rabl. Obravnava za imenovanje definitivnega oskrbnika dne 12. febr. t. l. Rok za prijave tirjatev do 31. marca t. l., obravnava za likvidacijo in razvrščenje tirjatev 14. aprila t. l.

Isto sodišče. — Posamezna trgov. tvrdka bratov Tavolato in lastnik iste Fran Tavolato. Konk. komisar c. kr. svetnik Cruziz; začasni oskrbnik odvetnik dr. Feliks Consolo. Obravnava za imenovanje def. oskrbnika 15. febr. t. l. Rok za prijave tirjatev do 30. aprila t. l. Obravnava za likvid. in razvrščenje tirjatev 23. maja t. l.

Trgovinski brojavni.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 728-729, za jesen 758-759. Koruza 479 za maj; za juni 480 — Oves za spomlad 667-668.

Pšenica nova od 17 kil. f. 735-740, od 78 kil. f. 745-750, od 79 kil. f. 755-760, od 80 kil. f. 760-770, od 81 kil. for. 770-775, R1 553-575; oves novi 671-720.

Ječmen 665-925; proso 420-160.

Povpraševanja po pšenici in ponudbe srednje. Prodalo se je 17000 met. stot. po polnih stalnih cenah. Vreme lepo.

New-York. Moka 215 dražje.

Praga. Nerastlinirani sladkor. Vred p. draženja cen v Ameriki trg stalen.

Februar 17.—, Mare 17.10. April 17.20.

Budimpešta. Spirit, 16.25 — 7.20.

Kava. Kava Santos good average 101.75, za juni 98.75 trg miren.

Hamburg. Santos good average za mare f. 81.25, maj 79.50, september 76.25; trg stalen.

Dunajska borza 10. februarja 1924.

	danes	včeraj
Drvarni dolg v papirju	97.95	98.05
„ „ v srebru	97.95	97.80
Avstrijska renta v slatu	120.30	120.10
„ „ v kronah	97.40	97.40
Kreditne akcije	360.75	358.50
London 10 Lst.	125.70	125.70
Napoleoni	9.96	9.96
100 mark	61.37 1/2	61.42 1/2
100 italj. lir	43.45	43.45

Tržne cene.

(Cene se razumejo na debelo in s carino vred.)

Kava	Cena od for. do for.
Mocca	100 K. 175. — 177. —
Ceylon Plant. fina	182. — 184. —
„ „ Perli	192. — 194. —
Java Malang	166. — 167. —
Portorico	184. — 186. —
Guatemala	165. — 166. —
San Domingo	159. — 161. —
Malabar Plant.	180. — 182. —
„ „ native	170. — 172. —
Laguayra Plant.	176. — 180. —
„ „ native	170. — 172. —
Santos najfiniji	157. — 159. —
„ „ srednje fini	154. — 156. —
„ „ srednji	151. — 153. —
„ „ ordinar	141. — 143. —
Rio oprani	172. — 175. —
„ „ najfiniji	158. — 159. —
„ „ srednji	152. — 154. —

Sladkor Centrifugal I. vrste	100 K. 34.75	35. —
„ „ Concassé	36.50	—
„ „ v glavah	37.50	—
„ „ razkonani	37.75	38. —

Riž italijanski fini	100 K. 18.75	19.25
„ „ srednji	17.50	18. —
Japan fini	17.50	—
„ „ srednji	16.25	—
Kangon extra	15. —	—
„ „ I.	13.75	—
„ „ II.	11.50	—

Petrolej ruski v sodih	18.25	—
„ „ v zabojih od 29 kil.	5.85	5.90
Olje italijansko najfiniji	100 K. 59. —	52. —
„ „ srednje fino	50. —	52. —
„ „ bombažno, amerik.	32. —	44. —

Limon Mesinski	zaboj	3. —	4. —
Pomaranče	—	3. —	4. —
Mandeljni Dalmatinski	100 K.	61. —	63. —
„ „ Iari	—	67. —	69. —
Pinjoli	—	80. —	82. —

Rešidi Dalmatinski	—	—	—
Pulješki	—	7.50	7.75
Smokve Pulješke	—	12. —	12.50
„ „ Grške v venci	—	13. —	13.50

Sultanina	—	30. —	32. —
Vamperli	—	22. —	21. —
Oljve	—	25. —	26. —
Polenovke srednje velikosti	—	38. —	—
„ „ velike	—	35. —	—
„ „ male	—	39. —	—

Slaniki v velikih sodih	—	14. —	—
„ „ v 1/2	—	5. —	—

Fišol: Koka	100 K.	9.75	10. —
Mandoloni	—	8.75	9. —
svetlorudeči	—	9. —	9.25
temnorudeči	—	—	—
kanarček	—	—	—
bohjniški	—	9.50	9.75
beli veliki	—	9. —	—
„ „ mali	—	6.75	—
zeleni, dolgi	—	7. —	7.25
„ „ okrogli	—	6.25	6.50
mešani, hrvaški	—	5.50	5.75
„ „ itajerski	—	6.50	6.75

Maso fino itajersko	—	94. —	96. —
Ječmen št. 10	—	9.25	9.50
„ „ 9	—	9.75	10. —
„ „ 8	—	11. —	11.25

Želje kranjsko	—	6.50	—
Ropa	—	5. —	—
Krompir, itajerski	—	2.70	2.90
Proso, kranjsko	—	9. —	—
Leča, kranjska	—	13.50	—
Speh ogerski	—	52. —	—
Mast ogerska	—	53. —	—

Kava. Cene se vedno stalne, četudi ni takega prometa, kakor navadno ob tem času. Najbolj se še povprašuje po finih zelenih vrstah Santosa, to pa zato, ker — kakor vsako leto — odalej ne bode več mogoče dobiti jik iz Brazilije. — Tudi na drugih ekportnih trgih se cene vedno visoke ter ni misliti, da bi padale, dokler ne konča vojaka v Braziliji.
--

Sladkor. Jako stalen, posebno za Pile, za katerega zahtevajo danos tovarne sledeče cene: za celo vagone Wzf. gld. 36. —, Azr. gld. 36. —, Spr. gld. 36 1/2, Dzg. gld. 35 1/2, — Concassé sedaj še po gld. 36 1/2, utegne pa tudi še podražiti. Za glave (štoko) po gld. 37 1/2, malo zanimanja.

Riž. Vred nizkih cen italijanskih vrst vedno rastočo povpraševanje; val d. tega se pa popolnoma zanemarja, fne, glaciare japonske mark. Japon-skega navadnega N bi se pa dalo mnogo poprodati, ali ostali smo brez blaga. Za angleške vrste malo zanimanja.

Olje. V teku tedna se je prodalo 1000 met. stot. alban-ke vrsti po gld. 29-31, 800 met. stot. dalmatinskega po gld. 35-36. Druge vrste zanemar-jene, cene nepremenjene.

Južno sadje. Vred nizkih cen veliko povpraševanja po limonih, katerih se je prodalo v teku tedna 4000 zabojev, in po pomarančah z 16900 zaboji promo a. Za druge vrste ni zanimanja.
--

Slanina in mast. Prodaja sproti mlačna; za mare-maj za gld. 2-3 — dražje; po takem vabijo donajšne cene na spekulacijo.

Dišave. Nekoliko posla s sledečimi vrstami: „Biber“ Singapor po gld. 56. — s carino vred; „Po-nang“ po gld. 51. Skladišče: 18000 met. stot. — „Piment“ po gld. 59. — Skladišče: 2500 met. stot. — „Cimet“ po gld. 90. — Skladišče: 1800 m. stot. — „Nageljini“ dišavi. po gld. 105. Skladišče: 105 met. stot.

Domači pridelki. Fišol popolnoma zanemar-jen, se je prodalo le malenkosti po gori označenih cenah. — Želje. Vred premehkega vremena brez povpraševanja. Cene premakljive. — Konoplja. Novo blago je že pričelo prihajati iz Turške, katero že več let mnogo škoduje Kranjski produkciji. Prve zahtev se po gld. 12. — ali prodajalo se bodo še ceneje.

Petrolej. Je dražji in utezna se poskočiti v ceni, kor imati obe razineriji — tako tržiška kakor reška — sedaj še premalo za prodajo proste robe valed po kartelu določeno množino rafiniranega pro-dukta.

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka. Pomanjkanje prometa občuti se vedno bolj, a tudi blišnja bodočnost kaže se malo jasna. Nihče ne bi bil verjel, da more ta silno potrebni pri-delek priti v takó žalostne okolnosti. Možno je, da se pojavijo nepričakovane okolnosti, katere vzbudijo ta pridelek, vendar pa je treba priznati, da danes ni še videti znane-nja, da bi se moglo vresničiti kaj takega. — „Economo“ ima te cene: Šr. 0 gld. 15-25; št. 1 gld. 14-50; št. 2 gld. 14; št. 3 gld. 13-50; št. 4 gld. 12-50; št. 5 gld. 11-75; št. 6 gld. 11; št. 7 gld. 9-50; št. 8 gld. 8-50. Ogrski mlini imajo povprečno teje cene: Št. 0 od gld. 13-80-14-40; št. 1 od 13-20-13-70; št. 2 od 12-40-12-90; št. 3 od 11-50-11-80; št. 4 od 10-80-11-30; št. 5 od 10-30-11; št. 6 od 9-40-10-10; št. 7 od 7-80-8-30 in št. 8 od 6-60-7, kakoršna je vrst. Pred sklepom prihajajo iz Ogrske vesti, v katerih se tožijo zaradi pomanjkanja snega in izražajo bojazen, da bi vtegnil pritiskati nepričakovan mras, valed katerega bi posebla soter.

Otrobi. Tudi v tem pridelku ni vaš-nega prometa. Cene se le nesnatno različne od onih, kateri smo prijaviili zadnjič.

Drobni otrobi stoje prav tako, ka-kor smo sporočili zadnjič.

Goved. Od 1. do 7. t. m. prodalo se je v Trstu klavne živine: 256 volov in 184 krav in sicer 175 volov iz Kranjske, 28 iz Hrvaške, 38 iz Dalmacije, 2 iz Furlanske in 13 domačih. Plačevali so se: voli iz Kranj-ske po gld. 43-44, iz Hrvaške po 42-43, iz Dalmacije po 42-43, iz Furlanske po 43-44 in domači po 43-44; krave pa, do-mače po 42-43, in iz Italije po 42-43 vsak kvintal mrtve vage.

Seno in slama. V tem tednu plače-valo se je v Trstu seno I. vrsti po gld. 5.—, II. vrsti po gld. 3-60 slama I. vrsti po gld. 3-60 in II. vrsti po gld. 3-25 kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokoši. Kranj-sko surovo maslo prodajalo se je v tem ted-nu v partijah od 20-30 kg po 93-95 kr., v partijah od 30-50 kgr. po 90-92 kr., Furlansko v partijah od 20-30 kgr. po gld. 1-05 do 1-08 in v partijah od 30-50 kgr. po gld. 1-02-1-05 kilogram; Tolminsko ma-slo I. vrsti po gld. 1-06-1-10 kilogram. — Jajca so se prodajala na debelo 100 ku-madov po gld. 2-50-3.— Kokoši po gld. 1.— do 1-40 komad, piščeta po gld. 1-50-1-80 par.

Krompir. navadni na debelo po gld. 2-80-3-45 kvintal.

Žita. Se vedno nikakoršne prodaje; trg miren. V skladiščih je: pšenice 315 kvinta-lov, koruze 963 in oves 706.

(R. M.)

Trgovina z lesom.

Cene Kranjskega in Štajerskega lesu v posled-njih 14 dneh, postavljenega na kolodvor Trstu. (To so cene, po katerih plačujejo tržaški trgovci z lesom).

Jelove deske	28 mm 8/14"	f. 52-56 za 1900"
„ „	19x20 „ 7/14"	37-41 „
„ „	skurete 13x14 „ 7/14"	27-29 „
„ „	14x15 „ 7/14"	30-32 „
„ „	remeljini (morali) 70x70mm	26-27 „
„ „	35x70 „	13-14 „
„ „	80x80 „	32-34 „
„ „	40x80 „	16-17 „
„ „	90x90 „	40-42 „
„ „	45x90 „	20-22 „
„ „	100x100 „	62-64 „
„ „	100x110 „	72-74 „
Bukove dilo (testoni) 20mm 8/10"	—	20-24 „
„ „	mlinci (tavolette) hr. 8/10"	9-9 1/2 „
„ „	bistr. 8/10"	7 1/2-8 „

Po tramiščih (fileri) 3/3, 3/4, 4/4, se ni povpraševalo. Trami 4/5, 5/6, 5/7, 6/8, 7/9 od 5-12 m. 28-32 kr. kub. 8/10 in 9/11 6-12 m. 33-35 „ „ Bordonali 10/12 in naprej for. 13-15 kub. meter.

Stanje trgovine z lesom se ni nič premenilo v poslednjih 14 dneh. Z „jelovim lesom“ je trgo-vina še vedno popolnoma mrtva in to valed žalostnih razmer v Italiji in na Grškem. Povprašuje se pa sicer po „bukovih dilaah“, in posebno po mlincih, in sicer zato, ker tukajšnje zalogo niso previde-ne s tem lesom. C-ne nespremenjene, kakor gori razvidu.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“ (registrovana zadruga z omejenim poročtvom) Via Molin Piccolo št. 1. I. nadstropje.

Daje posojila na menjico, na infabulacijo in zastavo vrednostnih papirj v proti 3/4 obrestim. Od hranil-nih ulog plačuje po 4/4 obresti.

Uradni dnevi so:

Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, in vsaki po-nedeljek, sredo in četrtek od 3. do 5. ure popolu-dne. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popolu-dne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadrugi deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld. tor znaša vsaki delež 10 gld. 1-26

SVOJI K SVOJIM!

Alois Vesel trgovec „Barriera vecchia“ št. 2 priporoča se slavnemu ob-činstvu svojim različnim blagom jestvin, moko, kava, rila, sira, salame itd., vse najboljše vrsti in po smer-nih cenah. Naročbo obavlja se hitro in solidno ka-kor za mesto tako na deželo. 3-26

Gostilna „Al Telegrafo“, Piazza Dogana št. 2 toči istrsko vino po 28 nvč. belo po 32 nvč. V družino po 26 nvč. od jednega litra višje. Izborna kuhinja. Sprejemajo se na-ročila na obedu in v večerje po zmernih cenah. Podpisani se nadeja torej, da ga bodo gostje obi-skavali v velikem številu. Udani 28-5 V. Covacich.

Gostilna Ivana Trevna v ulici Ma-donina št. 29. se priporoča slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Točijo se zmirom izvrstna istrska in okoličan-ska vina po najnižji ceni. Točna postrežba z gor-kimi in mrazimi jedmi. 2-52

Josip Pertot, urar v Trstu, Via Mada in popravila ure po nizki ceni. Priporoča se slav-nemu občinstvu. 5-52

Ivan Debelak, via Benvenuto št. 1 v Trstu jedilnega blaga, katero prodaja na drobno in debelo kolikor v mestu toliko na deželo proti povzetju. Priporočajo se al. občinstvu zagotavlja pošteno in vestno postrežbo. 2-52

Mladenič,

ki je dovršil gimnazij, išče službe, bodisi kot odgo-jitelj ali domač učitelj. Sprejme tudi kako drugo primerno mesto. Posuďte pod A. K. sprejema ured-ništvo „Edinosti“.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ is Antverpena direktno v

New York & Philadelphia

konecsonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: kon-cesijonovani zastop 50-1

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri Josip-u Strasser-u

Stadt-Bureau & commercieles Correspon-dent der k. k. Oesterr. Staatsbahnen in Innsbruck.

Zdravnik 13-48
Dr. M. Lukšič - Nizetič
ordinira od 3-4 popol.
via Madonna del Mare 2, II.
(V slučaju potrebe tudi po noči).

Škropilnice in žvepljalke inženirja Zivica.

Vsake vrste stroji za kmetijstvo in obrt-ništvo, motori (gonitelni stroji) na par in s petrolijem, pumpe (sesalke) za rabo pri hiši in za vsako drugo potrebo, cevji iz železa, bakra, platna, kavčuka (gume), in pipe, vse kar se potrebuje pri strojih, med tem tudi olje za mazilo se dobiva zmiraj v zalogi trdke

Schivitz & Comp.

(Živie in družb.)

v Trstu, ulica Zonta 5.

Tinct. capsici compos.

(PAIN-EXPELLER)

se prireja v Riechterjevi lekarni v Pragi

(v zalogi o dlikovane lekarni

Praxmarer v Trstu, P. Grande)

obče poznano bolečino ublažujoče drgjanje, dobiva se po večini

lekarn v steklenicah po gld. 1.20,

70 in 40 kr. Pri kupovanju treba

biti previdnim in je vnaprejeti le

take steklenice kot pristne, ki so

previde-ne z „šidrom“ kot varstveno znamko.

O srednja razpošiljalnica:

Richter's Apotheke z Goldenen Löwen.

Prag.

SVOJO VELIKO ZALOGO olja iz oliv

priporoča 3-52

Enrico qm. Carlo Gortan

via Caserma 4, Trst (naspr. pivarni Pilsen)

Jak. Klemenov TRST

Via S. Antonio št. 1.

priporoča čistim svojim odjemnikom in slav-nemu občinstvu

nevo prispelo blago za moške in ženske obleke, volnene robce in pletene zavratnike, „po-tnje“ kitijske pletene in iz štofa, ogrinjala iz flanelo, barhent beli, sivi in raznobarvan, maje, spodnje hlače iz volne in kotonine, nogovice vol-ne in iz kotonine, rokavice, flanel za obleke, srajce belo in v raznih barvah, ovratniki, za-pestnice, židane zavratnike za moške, dežnike, židno robce, čepice, volnene komaše, volno za nogovice, kožuhovino in mufo, kakor tudi vse ostale predmete za pouk v ročnih delih v šolah po najnižjih cenah. Pri vseh naročbah zagotavlja tečno in pošteno postrežbo. 57

POZOR!

Podpisani priporoča svojo v via Nuova št. 27 ležečo

trgovino

z manifakturnim blagom

(prej Ivan Milič)

ter da v istej prodajam raznovrstno volneno blago, kakor tudi židane in volnene robce

M. Milič.

Zaloga piva

pivovarne bratov

Reininghaus v Steinfeldu — Gradec

pri 156

A. DEJAKU, junior, v TRSTU

Via degli Artisti št. 3,

zastopnik za Primorsko, Dalmacijo in Levant, ponuja p. n. gostilničarjem v Trstu in po okolici staroznano steinfeldsko eksportno (Export), ožujsko (Märzen) in uležano (Lager) pivo, tako v sodih ka-kor po steklenicah, pod ugodnimi pogoji.